

Czwartek, 23 października 2014 r.

P8_TA(2014)0040

Prawa człowieka w Uzbekistanie**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 23 października 2014 r. w sprawie praw człowieka w Uzbekistanie (2014/2904(RSP))**

(2016/C 274/03)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Uzbekistanu,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie postępów w realizacji strategii UE wobec Azji Środkowej ⁽¹⁾,
 - uwzględniając strategię UE na rzecz nowego partnerstwa z Azją Środkową, przyjętą przez Radę Europejską w dniach 21-22 czerwca 2007 r., oraz wspólne sprawozdania z postępów sporządzone przez Komisję i Radę z dnia 24 czerwca 2008 r. i 28 czerwca 2010 r.,
 - uwzględniając konkluzje Rady do Spraw Zagranicznych z października 2009 r. i 2010 r.,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 grudnia 2012 r. w sprawie strategii wolności cyfrowej w polityce zagranicznej UE ⁽²⁾,
 - uwzględniając wytyczne UE w sprawie praw człowieka dotyczących wolności wypowiedzi w internecie i poza nim, przyjęte przez Radę do Spraw Zagranicznych w dniu 12 maja 2014 r.,
 - uwzględniając komunikat przedstawiony na posiedzeniu ministerialnym między UE a krajami Azji Środkowej z dnia 20 listopada 2013 r., w którym zapowiedziano udostępnienie krajom Azji Środkowej 1 mld EUR w latach 2014-2020 w ramach unijnego instrumentu finansowania współpracy na rzecz rozwoju,
 - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że chociaż Uzbekistan podjął pewne zobowiązania odnośnie do ochrony praw człowieka, w tym wolności wypowiedzi, stowarzyszenia się, zgromadzeń i religii, które gwarantuje Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, a także zakazu tortur zawartego w konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur, zobowiązania te przyniosły niewiele pozytywnych rezultatów;
- B. mając na uwadze, że władze Uzbekistanu uwięziły tysiące ludzi pod politycznie motywowanymi zarzutami, tak aby narzucić swoje represyjne rządy, których celem są obrońcy praw człowieka i działacze opozycji, dziennikarze, działacze religijni, artyści i inni rzekomi krytycy; mając na uwadze, że Uzbekistan zajmuje 166. pozycję spośród 180 krajów w światowym rankingu wolności prasy w 2014 r. prowadzonym przez Reporterów bez Granic, a organizacja Freedom House uznaje ten kraj oraz prasę i internet w tym kraju za „nie wolne”; mając na uwadze, że w Uzbekistanie systematycznie ogranicza się i narusza wolności cyfrowe;
- C. mając na uwadze, że wśród osób uwięzionych jedynie z powodu pokojowego wyrażania swojego prawa do wolności wypowiedzi znajduje się 15 dobrze znanych obrońców praw człowieka ⁽³⁾, pięciu dziennikarzy ⁽⁴⁾, czterech pokojowych działaczy opozycji politycznej ⁽⁵⁾ oraz trzech niezależnych działaczy religijnych ⁽⁶⁾; mając na uwadze, że siedem innych osób uznaje się za krytyków rządu lub świadków masakry w Andżanie w dniu 13 maja 2005 r., kiedy uzbeckie siły rządowe otworzyły ogień do w głównej mierze pokojowo demonstrujących osób, zabijając setki z nich ⁽⁷⁾; mając na uwadze, że wiele z tych uwięzionych osób poważnie podupało na zdrowiu, było torturowanych, a ich wyroki zostały arbitralnie przedłużone w więzieniu;

⁽¹⁾ Dz.U. C 168 E z 14.6.2013, s. 91.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2012)0470.

⁽³⁾ Azam Farmonow, Mehriniso Hamdamowa, Zulhumor Hamdamowa, Isroiljon Chołodorow, Nosim Isakow, Gajbullo Jلیلow, Nuriddin Jumanijazow, Matluba Kamilowa, Ganichon Mamatchanow, Czujan Mamatkulow, Zafarjon Rahimow, Juldasz Rasulow, Bobomurod Razzokow, Fahriddin Tillaew i Akzam Turgunow.

⁽⁴⁾ Solijon Abdurachmanow, Muhammad Bekjanow, Gajrat Michliboew, Jusuf Ruzimuradow i Dilmurod Saidow.

⁽⁵⁾ Murod Juraew, Samandar Kukanow, Kudratbek Rasulow i Rustam Usmanow.

⁽⁶⁾ Ruhiddin Fahriddinow, Hajrullo Hamidow i Akram Juldaszew.

⁽⁷⁾ Dilorom Abdukodirowa, Botirbek Eszkuziew, Bahrom Ibragimow, Dawron Kabilow, Erkin Musaew, Dawron Tojiew i Rawszanbek Wafoew.

Czwartek, 23 października 2014 r.

- D. mając na uwadze, że kiedy rząd Uzbekistanu doświadczył trwałej presji zewnętrznej, w tym sankcji, ograniczeń we wsparciu wojskowym i innego rodzaju zdecydowanej, publicznej i celowej krytyki ze strony swoich partnerów międzynarodowych, w odpowiedzi podjął działania na rzecz stopniowej poprawy sytuacji w zakresie praw człowieka, m.in. zwalnając część osób przetrzymywanych pod politycznie motywowanymi zarzutami krótko przed ważnymi szczytami dwustronnymi lub wizytami na wysokim szczeblu;
- E. mając na uwadze, że rząd Uzbekistanu w dalszym ciągu odmawia przeprowadzenia niezależnego śledztwa w sprawie masakry setek ludzi w Andżanie w 2005 r.; mając na uwadze, że ponad 200 osób wciąż odbywa kary pozbawienia wolności w związku z wydarzeniami w Andżanie w następstwie niejawnych procesów sądowych, które charakteryzowały się poważnymi naruszeniami zasad rzetelnego procesu sądowego i wobec których zgłaszano sygnały, że w celu wymuszenia zeznań mogły być stosowane tortury; mając na uwadze, że część przestępstw związanych z masakrą w Andżanie oraz przestępstwo tortur podlegają represji wszechświatowej;
- F. mając na uwadze, że w 2009 i 2010 r. Rada zniosła sankcje UE, „chcąc w ten sposób zachęcić władze Uzbekistanu do podjęcia dalszych znaczących kroków w celu poprawienia sytuacji w zakresie praworządności i praw człowieka w tym kraju”, stwierdzając ponadto, że „Rada będzie wciąż uważnie monitorować sytuację w zakresie praw człowieka w Uzbekistanie” oraz że „zakres oraz jakość dialogu i współpracy będą zależały od reform w Uzbekistanie”;
- G. mając na uwadze, że według ostatnich doniesień praca przymusowa i praca dzieci przy zbiorach bawełny wciąż jest powszechna mimo zapewnień władz Uzbekistanu o ukróceniu tej praktyki; mając na uwadze, że według sprawozdania MOP z dnia 19 listopada 2013 r. milion obywateli Uzbekistanu — zarówno dorosłych, jak i dzieci — jest zmuszanych przez rząd Uzbekistanu do zbierania bawełny w niedopuszczalnych warunkach i w razie odmowy naraża się na karę;
- H. mając na uwadze, że wciąż toczą się negocjacje na temat przystąpienia Uzbekistanu do WTO; mając na uwadze, że umowa o partnerstwie i współpracy UE-Uzbekistan zawiera jasno sformułowaną klauzulę o poszanowaniu demokracji i praw człowieka, do której przestrzegania strony umowy są zobowiązane;
1. podkreśla znaczenie stosunków między UE a Uzbekistanem oraz zacieśnienia współpracy polityczno-gospodarczej, jednak zwraca uwagę, że podstawą tych stosunków musi być wzajemne przestrzeganie zasad demokracji, praworządności i praw człowieka, co zostało jasno wyrażone w umowie o partnerstwie i współpracy UE-Uzbekistan;
 2. wzywa do natychmiastowego i bezwarunkowego zwolnienia wszystkich osób przetrzymywanych pod politycznie motywowanymi zarzutami, aresztowanych za pokojowe wyrażanie swoich poglądów politycznych, działalność na rzecz społeczeństwa obywatelskiego, pracę dziennikarską lub przekonania religijne;
 3. podkreśla, że wszystkim osobom rzekomo zamieszonym w akty przemocy należy wytoczyć nowy i rzetelny proces sądowy, zgodnie z międzynarodowymi standardami, a jeżeli osoby te zostaną uznane za winne, powinny podlegać sankcjom karnym lub karom administracyjnym, również zgodnie z międzynarodowymi standardami;
 4. wzywa władze Uzbekistanu, aby nie zezwalały na tortury, aby natychmiast i bezwarunkowo położyły kres wszelkim formom tortur i znęcania się w więzieniu oraz maltretowania w areszcie tymczasowym i w zakładach karnych oraz by zapewniły nieograniczony dostęp do opieki prawnej na wszystkich etapach postępowania i natychmiastowy dostęp do odpowiedniej opieki medycznej, a także by przywróciły niezależny monitoring więzień i przekazywały rodzinom wszystkich więźniów pełne informacje na temat tego, gdzie znajdują się ich bliscy i w jaki jest aktualny stan ich zdrowia;
 5. wzywa władze Uzbekistanu do przeprowadzenia odpowiednich dochodzeń i pociągnięcia do odpowiedzialności wszystkich urzędników oraz pracowników służby bezpieczeństwa i zakładów karnych, których podejrzewa się o torturowanie lub maltretowanie więźniów i osób zatrzymanych lub o odmówienie im opieki medycznej;
 6. wzywa władze Uzbekistanu, by przestrzegały wszystkich międzynarodowych zaleceń zakazujących tortur, by zarządziły natychmiastowe zamknięcie więzienia Džasłyk 64/71 oraz by zatwierdziły nierozpatrzone wnioski o zezwolenie na wjazd do Uzbekistanu 11 osób sprawujących mandat w ramach specjalnych procedur ONZ, w tym specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. tortur, a także by zezwoliły na niezakłócone i niezależne monitorowanie więzień przez Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża i innych niezależnych obserwatorów;

Czwartek, 23 października 2014 r.

7. wzywa rząd Uzbekistanu, by zaprzestał praktyki arbitralnego skreślenia z rocznych deklaracji amnestii więźniów przetrzymywanych pod politycznie motywowanymi zarzutami, którzy spełniają warunki amnestii, a także praktyki arbitralnego przedłużania wyroków pozbawienia wolności za drobne wykroczenia lub „naruszenie reguł więziennych” na mocy art. 221 kodeksu karnego dotyczącego „nieprzestrzegania warunków odbywania kary”;
8. wzywa władze Uzbekistanu, by szanowały prawa kobiet, zwłaszcza przestrzegając zaleceń Komitetu ONZ przeciwko Torturom;
9. wzywa wysoką przedstawiciel UE, ESDZ i państwa członkowskie, by niezwłocznie wprowadziły strategię mającą na celu zmuszenie Uzbekistanu do wprowadzenia konkretnych i wymiernych środków na rzecz poprawy sytuacji w zakresie praw człowieka w nadchodzących miesiącach, jako termin wyznaczając dziesiątą rocznicę masakry w Andżanie, która przypada w przyszłym roku; wzywa ESDZ do przekazania Parlamentowi informacji na temat przedstawicieli uzbeckiego reżimu, uznawanych za winnych przestępstw popełnionych w Andżanie, w tym 12 osób, wobec których UE nałożyła sankcje w odpowiedzi na masakrę, które to sankcje następnie zostały zniesione;
10. podkreśla fakt, że konkretne działania na rzecz poprawy sytuacji powinny obejmować warunki określone przez ministrów spraw zagranicznych UE w 2010 r., tj.: 1) zwolnienie wszystkich przetrzymywanych obrońców praw człowieka i więźniów sumienia; 2) umożliwienie organizacjom pozarządowym swobodnej działalności w kraju; 3) pełną współpracę ze wszystkimi właściwymi specjalnymi sprawozdawcami ONZ; 4) zagwarantowanie wolności słowa i mediów; 5) podjęcie działań na rzecz praktycznego wdrożenia konwencji przeciwko pracy dzieci oraz 6) pełne dostosowanie procedury wyborczej do standardów międzynarodowych;
11. jest zdania, że w przypadku braku znaczących postępów w tych obszarach UE powinna przejąć inicjatywę i złożyć rezolucję Rady Praw Człowieka ONZ na mocy art. 4, ustanawiającą specjalny mechanizm krajowy dla Uzbekistanu, który zapewni stałe i proaktywne zaangażowanie Rady Praw Człowieka poprzez monitorowanie sytuacji w zakresie praw człowieka w Uzbekistanie, publiczne zdawanie sprawozdania i debatę na ten temat;
12. ponadto wzywa UE do powiadomienia Uzbekistanu zgodnie z art. 2 i 95 umowy o partnerstwie i współpracy, że w przypadku braku poprawy sytuacji w zakresie praw człowieka w ciągu najbliższych sześciu miesięcy UE nałoży celowe sankcje, jako że z uwagi na szczególnie pilny charakter tej sprawy nie ma potrzeby przekazywania Radzie Współpracy informacji na temat tej sytuacji;
13. wzywa państwa członkowskie do przestrzegania Kodeksu postępowania w sprawie wywozu broni oraz przepisów dotyczących eksportu towarów i technologii podwójnego zastosowania;
14. wzywa władze Uzbekistanu do pełnego wdrożenia rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia Protokołu do Umowy o partnerstwie i współpracy między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Uzbekistanu, z drugiej strony, zmieniającego umowę w celu rozszerzenia postanowień umowy na dwustronny handel wyrobami włókienniczymi, mając na uwadze wygaśnięcie dwustronnej umowy dotyczącej wyrobów włókienniczych⁽¹⁾;
15. wzywa Radę, Komisję i ESDZ, by przekazały Parlamentowi publiczną ocenę działań podjętych przez UE w celu wymuszenia na Uzbekistanie spełnienia kryteriów dotyczących praw człowieka, określonych przez ministrów spraw zagranicznych UE w 2010 r.; zwraca się do Rady Praw Człowieka ONZ o ustanowienie mechanizmu monitorowania dla Uzbekistanu; zachęca Radę i Komisję do pogłębienia dialogu z rządem Uzbekistanu na temat praw człowieka; oczekuje, że podczas planowanego na listopad posiedzenia w ramach dialogu UE-Uzbekistan dotyczącego praw człowieka ESDZ poruszy kwestię wszystkich najważniejszych przypadków łamania praw człowieka oraz sprawi, by te posiedzenia były bardziej nastawione na osiągnięcie wyników, przełamując obecny impas powodujący głębokie rozczarowanie;
16. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji prezydentowi, rządowi i parlamentowi Republiki Uzbekistanu, ESDZ, Radzie, Komisji, Radzie Europy, OBWE i Radzie Praw Człowieka ONZ.

⁽¹⁾ Dz.U. C 168 E z 14.6.2013, s. 195.